

سخن فصل (هویت)

هویت هر فرد، مجموعه نگرش و ویژگی‌هایی است که او را از دیگران متمایز می‌سازد و در واقع؛ کیستی وی را شکل می‌دهد و مؤلفه‌های متعدد جغرافیایی، اقلیمی، معیشتی، سیاسی، اجتماعی، سنن، اساطیر، اعتقادات، ادبیات، دین و نحوه تربیت و سبک زندگی در شکل‌گیری آن مؤثر است. از منظر جامعه‌شناسان، کوشش فرد برای تحقق یکتایی خویش و جهت‌دهی رفتار در همین راستاست. آرمان‌گرایی، عشق‌ورزی، رقابت‌جویی، استقلال‌طلبی و تشخیص‌طلبی، از شاخص‌های مهم این مفهوم‌اند. که از منظر فرهنگی، هویت مذهبی، ملی و فردی را شامل می‌شود که در جهان امروز با تهاجم فرهنگی دیگر ملل در مقابله با هویت دینی انسان‌ها بر می‌آیند و تلاش می‌کنند ارتباط معنوی افراد را تضعیف و پیوند آنها را با عالم وجدانی، سست و در نهایت، به انکار بکشانند. به این ترتیب، در هویت فردی، خانوادگی، ملی، اجتماعی، فرهنگی، تمدن و دینی فرد، تزلزل ایجاد می‌کنند. بسیاری از اندیشمندان بر این باورند که برای مبارزه با این تخریب باید خودباوری را در نسل جوان افزایش داد؛ یعنی اینکه جوانان مسلمان ما باید خود را پیدا کنند؛ بفهمند که خودشان فرهنگی غنی دارند و از تمدنی درخشان در عقبه فرهنگی خود برخوردارند؛ یعنی جوانان ما باید بدانند که کی‌اند و از این فرهنگ، خاک و تمدن احساس هویت کنند. با توجه به اهمیت این بخش پیشنهاد می‌دهم به محققان و پژوهشگران، بر اساس رهنمودهای مقام معظم رهبری، که روشنگرانه در این ایام به این مقال پرداخته‌اند، تحقیقات کاربردی و راهگشا انجام دهند. سخن را با بخشی از رهنمودهای معظم‌له به پایان می‌رسانم. از منظر رهبر معظم انقلاب، خودفراموشی به معنی فراموش کردن هویت خود، امری خطرناک است که وجود آن در ادبیات سیاسی یک کشور، به ذلت و خواری مردم آن کشور می‌انجامد. اگر قوم و ملتی هویت و تاریخ و فرهنگ و زبان خود را فراموش کند، نتیجه آن ذلت و بدبختی آن قوم خواهد بود. اهمیت هویت جمعی به قدری است که با برخورداری از آن، هر کشور می‌تواند از همه امکانات خود برای پیشرفت و موفقیت استفاده کند. اگر این احساس هویت جمعی وجود نداشته باشد، بسیاری از مشکلات برای آن مجموعه پیش می‌آید و بسیاری از موفقیت‌ها برای آنها حاصل نخواهد شد؛ یعنی پاره‌ای از موفقیت‌ها در یک کشور جز با احساس هویت جمعی به دست نخواهد آمد.^۱ اما لازم است که مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده هویت جمعی را تعریف کرد؛ چرا که جهت حرکت و خیزش عمومی یک ملت بر مبنای مؤلفه‌های هویت جمعی آن مشخص می‌شود. رهبر معظم انقلاب مؤلفه‌های هویت ملی ایرانیان را از دامنه ملیت فراتر دانسته، هویت جمعی و ملی ملت ایران را با نظام اسلامی معرفی می‌کنند. اهمیت این هویت جمعی به این است که هم در مقیاس ایرانی دارای بازده و تأثیر است، هم در مقیاس اسلامی چنین تأثیری دارد و هم در مقیاس جهانی مؤثر است؛ یعنی چیزی که دیگر ملیت‌ها هیچ کدام این‌ها را ندارند یک چیز فرا ملی است.^۲ استادان با بیان پیشرفت‌های کشور در عرصه‌های هوافضا، نانو، هسته‌ای، زیست فناوری و پزشکی می‌توانند احساس هویت را در دانشجویان به وجود آورند و ایجاد هر نوع احساس حقارت و واگرایی در دانشجویان خیانت محسوب می‌شود. دانشجویان باید همواره به ایرانی بودن و مسلمان بودن و انقلابی بودن خود افتخار کنند.

سیدرضا سیدجوادین
سر دبیر

۱. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با کارگزاران نظام مورخ ۱۳۸۰/۰۹/۲۱
۲. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با جوانان استان اصفهان مورخ ۱۳۸۰/۰۸/۱۲
۳. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با اساتید دانشگاههای کشور مورخ ۱۳۹۵/۰۳/۲۹